

ПРАВИЛА пожежної безпеки в метрополітенах

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
інфраструктури України
20.06.2012 N 335

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
09 липня 2012 р. за N 1128/21440

До відома та виконання Правил пожежної безпеки у метрополітенах України, які установлюють основні вимоги пожежної безпеки для територій, наземних будинків, підземних споруд та рухомого складу метрополітенів і є обов'язковими для всіх працівників метрополітенів, підприємств, установ і організацій, які виконують роботи або розташовані на території, у будинках та спорудах метрополітенів, а також для громадян, які користуються метрополітеном.

I. Загальні положення

1.1. Ці Правила установлюють основні вимоги пожежної безпеки для територій, наземних будинків, підземних споруд та рухомого складу метрополітенів і є обов'язковими для всіх працівників метрополітенів, підприємств, установ і організацій, які виконують роботи або розташовані на території, у будинках та спорудах метрополітенів, а також для громадян, які користуються метрополітеном.

Разом з цими Правилами для забезпечення пожежної безпеки наземних об'єктів метрополітенів (адміністративні будинки, електро- та мотодепо, бази, склади, гаражі тощо) слід керуватися Правилами пожежної безпеки в Україні (з1410-04), затвердженими наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 19 жовтня 2004 року № 126, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 04 листопада 2004 року за № 1410/10009 (далі - НАПБ А.01.001-2004).

Забезпечуючи пожежну безпеку метрополітену, слід також керуватися стандартами, правилами улаштування електроустановок (далі - ПУЕ), нормами технологічного проектування та іншими нормативними актами з визначеного питання.

Пожежна безпека у метрополітені має забезпечуватися шляхом проведення організаційних, технічних та інших заходів, спрямованих на попередження пожеж, забезпечення безпеки людей, зниження можливих майнових втрат і зменшення негативних екологічних наслідків у разі їх виникнення, створення умов для швидкої евакуації людей, рухомого складу, матеріальних цінностей, швидкого виклику пожежно-рятувальних підрозділів МНС й інших аварійно-рятувальних формувань та успішного гасіння пожеж.

1.2. Забезпечення пожежної безпеки метрополітенів покладається на керівників метрополітенів та керівників відповідних структурних підрозділів і служб, у розпорядженні яких є об'єкти (будинки, споруди, приміщення, технологічне обладнання тощо), а також на керівників юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, що орендують площі метрополітену, керівників підприємств та організацій, які проводять роботи або розташовані (у тому числі тимчасово) на території, у будинках та спорудах метрополітенів.

1.3. Керівники метрополітенів, відповідних служб та структурних підрозділів повинні визначити обов'язки посадових осіб (у тому числі заступників керівників) щодо забезпечення пожежної безпеки, призначити відповідальних за пожежну безпеку окремих будівель, споруд, приміщень, діляниць тощо, технологічного та інженерного устаткування, а також за утримання і експлуатацію протипожежної техніки.

Обов'язки посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки, утримання та експлуатації систем протипожежного захисту (далі - СПЗ) мають бути відображені у відповідних посадових інструкціях, положеннях про структурні підрозділи тощо.

1.4. Керівники метрополітенів, їх служб та структурних підрозділів повинні:

- розробляти комплексні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки об'єктів, впроваджувати позитивний досвід;
- організувати навчання працівників метрополітенів правилам пожежної безпеки та роз'яснення заходів щодо них;
- забезпечувати утримання у справному стані засобів протипожежного захисту, пожежного устаткування і зв'язку, не допускати їхнього використання не за призначенням;
- здійснювати заходи щодо впровадження систем пожежної сигналізації та систем пожежогасіння для виявлення та гасіння пожеж;
- створювати в установленому порядку добровільні пожежні дружини (команди) та пожежно-технічні комісії;
- призначати відповідальних осіб за забезпечення пожежної безпеки будинків, споруд, станцій, цехів, майстерень, складів та інших приміщень і дільниць;
- відповідно до нормативно-правових актів з пожежної безпеки організувати розробку та затверджувати нормативні акти, що діють у межах метрополітену чи відповідного структурного підрозділу, служби тощо; здійснювати постійний контроль за додержанням їх вимог;
- визначати порядок огляду й зачинення приміщень після закінчення роботи;
- забезпечувати дотримання працівниками метрополітенів вимог законодавства з питань пожежної безпеки, протипожежних вимог стандартів, норм, правил, а також виконання вимог приписів і постанов Державної інспекції техногенної безпеки України (далі - Держтехногенбезпеки) та вимог служби воєнізованої охорони метрополітену (далі - ВО метрополітену);
- вживати в межах наданих їм прав відповідних заходів реагування на факти порушення чи невиконання посадовими особами, іншими працівниками метрополітенів встановленого протипожежного режиму, вимог цих Правил та інших нормативно-правових актів щодо забезпечення пожежної безпеки;
- контролювати дотримання вимог цих Правил та НАПБ А.01.001-2004 (z1410-04) працівниками інших підприємств, установ та організацій, які виконують роботи або розташовані на території, у будинках, приміщеннях та спорудах метрополітенів;
- забезпечувати розроблення планів евакуації людей та їхнє практичне відпрацювання; приклад схеми евакуації з рівня станції наведено у додатку 1 до цих Правил;
- своєчасно інформувати ВО метрополітену про всі випадки несправностей СПЗ, пристроїв охоронної сигналізації та інше, а також про закриття ділянок доріг чи проїздів на підвідомчій території, про нове будівництво, реконструкцію, технічне переоснащення, розширення та капітальний ремонт об'єктів метрополітену;
- терміново інформувати ВО метрополітену про випадки пожеж, що сталися на об'єкті або на контрольованій території;
- проводити службове розслідування випадків пожеж.

1.5. Посадові особи, призначені відповідальними за забезпечення пожежної безпеки будинків, споруд, станцій, дільниць, цехів, приміщень метрополітенів тощо, зобов'язані:

- знати ці Правила, НАПБ А.01.001-2004 (z1410-04) , а також накази та розпорядження керівництва метрополітену, положення, інструкції та інші нормативно-правові акти з питань

пожежної безпеки, що є обов'язковими для метрополітенів, забезпечувати їхнє своєчасне виконання;

- знати основні характеристики пожежної небезпеки технологічних процесів, обладнання та матеріалів, які використовуються чи зберігаються, забезпечувати їхнє безпечне застосування та зберігання;
- проводити інструктажі, спеціальне навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки відповідно до вимог Типового положення про інструктажі, спеціальне навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях України (з1148-03) , затвердженого наказом МНС України від 29 вересня 2003 року № 368, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 грудня 2003 року за № 1148/8469 (далі - НАПБ Б.02.005-2003);
- проводити періодичні (не рідше одного разу на квартал) перевірки контрольованих територій, будинків, споруд, приміщень, ділянок тощо з метою контролю за дотриманням встановленого протипожежного режиму та вживати відповідних заходів щодо усунення виявлених недоліків;
- стежити за справністю первинних засобів пожежогасіння та умовами їх експлуатації згідно з умовами експлуатації первинних засобів пожежогасіння, наведеними у додатку 2 до цих Правил, СПЗ, опалення, вентиляції, електроустановок, технологічного та іншого виробничого обладнання, вживати заходів щодо усунення виявлених несправностей, які можуть спричинити виникнення пожежі;
- після закінчення роботи забезпечувати відключення електроустановок (окрім чергового освітлення, СПЗ, установок охоронної сигналізації, електроустановок, які за умовами технології мають працювати цілодобово), а також проведення оглядів приміщень перед їхнім закриттям для виявлення та усунення порушень, що можуть призвести до виникнення пожежі. Перелік таких приміщень і порядок їхнього огляду встановлюються керівником структурного підрозділу (служби) метрополітену. Результати огляду мають бути зафіксовані у відповідному журналі;
- утримувати у справному стані системи зв'язку, СПЗ і обладнання пожежних кран-комплектів, первинних засобів пожежогасіння, не допускати їх використання не за призначенням.
- 1.6. Особи, призначені відповідальними за протипожежний стан, зобов'язані:
- організувати своєчасне проведення профілактичних оглядів та планово-попереджувальних ремонтів обладнання, а також усунення виявлених порушень, які можуть призвести до пожежі;
- забезпечувати додержання вимог пожежної безпеки під час експлуатації обладнання;
- організувати проведення спеціального навчання та інструктажів обслуговувального персоналу з питань забезпечення пожежної безпеки під час експлуатації (ремонт) інженерного обладнання;
- забезпечувати розробку експлуатаційної документації та контроль за її веденням.

1.7. Кожен працівник метрополітену повинен:

- дотримуватися встановленого в метрополітені (у підрозділі, службі, на робочому місці) протипожежного режиму, виконувати вимоги цих Правил та інших нормативно-правових актів щодо забезпечення пожежної безпеки в метрополітені;
- користуватися тільки справними приладами, інструментами, обладнанням, дотримуватися вимог інструкцій з їхньої експлуатації;
- прибирати робочі місця від горючих відходів;
- вимикати споживачі електроенергії (за винятком чергового освітлення, СПЗ, установок охоронної сигналізації, електроустановок, електроопалювальних пристроїв, що за вимогами технології працюють цілодобово) після закінчення роботи;

- мати практичні навички користування первинними засобами пожежогасіння та індивідуальними засобами захисту органів дихання;
- у разі виявлення пожежі діяти згідно з вимогами пункту 12.7 розділу XII цих Правил.

1.8. Особи, які користуються метрополітеном, повинні:

- виконувати вимоги пожежної безпеки, регламентовані правилами користування метрополітеном та рекомендаціями пасажиром в разі виникнення пожежі;
- у разі виявлення задимлення або пожежі негайно повідомити про це працівників метрополітену, а в разі виявлення ознак пожежі чи задимлення у вагоні поїзда - машиніста через пристрій зв'язку "пасажир - машиніст".
- Пасажиром метрополітену забороняється:
- перевозити вибухові речовини та газові балони;
- створювати ситуації, які заважають руху потоку пасажирів;
- застосовувати відкритий вогонь та палити на станціях, у вагонах поїздів, вестибюлях, переходах пересадочних вузлів та в підземних (наземних) переходах суміщених з входами (виходами) станцій;
- засмічувати пристанційні дільниці, вестибюлі, переходи, платформи станцій, колії, ескалатори, салони вагонів тощо.

1.9. При передачі майна в оренду обов'язки сторін щодо забезпечення пожежної безпеки орендованих приміщень чи майна, розміщення в метрополітені торговельних місць суб'єктів підприємницької діяльності мають бути визначені у відповідних договорах, узгоджених з ВО метрополітену, відповідно до вимог пунктів 2.3 та 2.4 глави 2 НАПБ А.01.001-2004 (z1410-04) .

Виробничі, інші будівлі та споруди, устаткування, транспортні засоби, що вводяться в дію чи в експлуатацію після завершення будівництва, реконструкції або технічного переоснащення, а також технологічні процеси та продукція повинні відповідати вимогам нормативних актів з пожежної безпеки.

Проектні організації зобов'язані здійснювати авторський нагляд за додержанням проектних рішень з пожежної безпеки при будівництві, реконструкції, технічному переоснащенні та експлуатації запроектованих ними об'єктів.

Продукція протипожежного призначення, що впроваджується в експлуатацію на об'єктах інфраструктури та рухомому складі метрополітену, а також продукція, у стандартах на яку містяться вимоги щодо пожежної безпеки, повинна мати сертифікат відповідності або свідоцтво про визнання відповідності.

1.10. Для вибухопожежонебезпечних або пожежонебезпечних приміщень на основі чинних норм та правил мають бути розроблені інструкції щодо заходів пожежної безпеки. Інструкції розробляються інженерно-технічним персоналом підрозділів і служб метрополітену, узгоджуються з ВО метрополітену та затверджуються керівником підрозділу або служби. Ці інструкції вивчаються працівниками та розміщуються на видних місцях.

1.11. На кожній станції мають бути: оперативний план пожежогасіння, інструкція про порядок дій працівників метрополітену на випадок пожежі, бланки допусків на проведення гасіння пожежі на

енергетичному об'єкті, схема евакуації пасажирів та інші документи, передбачені відповідним переліком, затвердженим керівником метрополітену.

Ці документи мають зберігатися у приміщенні (кабіні) чергового станції та диспетчерському пункті станції (далі - ДПС). Другий примірник оперативного плану пожежогасіння має зберігатися в касі і видаватися на вимогу керівника гасіння пожежі. За наявності на станції двох і більше виходів на поверхню - по одному примірнику оперативного плану пожежогасіння має зберігатися у кожній касі. Оперативні плани пожежогасіння повинні відпрацьовуватися із залученням усіх підрозділів, що залучаються до гасіння пожежі та визначені таким планом.

1.12. З працівниками метрополітенів, а також особами, яких приймають на роботу, слід проводити інструктажі з питань пожежної безпеки (далі - протипожежні інструктажі), які поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий і цільовий.

Особи, які приймаються на роботу з підвищеною пожежною небезпекою, мають попередньо (до початку самостійного виконання робіт) пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум) за спеціальною програмою, затвердженою керівником відповідної служби чи структурного підрозділу метрополітену та погодженою з органами державного пожежного нагляду. Перелік посад та професій з підвищеною пожежною небезпекою затверджується керівниками служб та погоджується з ВО метрополітену. Особи, які займають такі посади (мають таку професію), один раз на рік проходять навчання і перевірку знань відповідних нормативних актів з питань пожежної безпеки зі складанням заліку.

Навчання та перевірку знань зі складанням заліку з питань пожежної безпеки (один раз на три роки) також слід проводити з посадовими особами метрополітену, які виконують обов'язки, пов'язані із забезпеченням пожежної безпеки об'єктів.

Порядок організації та проведення протипожежних інструктажів, навчання та перевірки знань з пожежно-технічного мінімуму встановлюється відповідно до вимог НАПБ Б.02.005-2003 (з1148-03)

.

Працівники та посадові особи метрополітену, зайняті виконанням робіт з підвищеною небезпекою, повинні проходити щорічне спеціальне навчання і перевірку знань нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки відповідно до Переліку посад, при призначенні на які особи зобов'язані проходити навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки, та порядок їх організації (з1147-03) , затвердженого наказом МНС України від 29 вересня 2003 року № 368, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 грудня 2003 року за № 1147/8468 (далі - НАПБ Б.06.001-2003).

1.13. Вступний протипожежний інструктаж проводиться фахівцями ВО метрополітену, про що робиться запис у спеціальному журналі.

Місця проведення протипожежних інструктажів у кожній службі метрополітену, на підприємствах, в електродепо, дистанціях, дільницях повинні бути забезпечені необхідними наочними посібниками, зразками засобів пожежогасіння та пожежного зв'язку, які застосовуються у метрополітені.

Локомотивні бригади електропоїздів, чергові по станції, диспетчери служб руху, електрозабезпечення та електромеханічної служби, крім проходження вступного протипожежного інструктажу, повинні вивчати порядок дій у разі виникнення пожежі в поїзді під час перебування його в депо, на перегоні та на пасажирських станціях і складати відповідні заліки перед призначенням на посаду, надалі - щороку.

Допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання, протипожежного інструктажу і перевірки знань з питань пожежної безпеки, забороняється.

1.14. На метрополітені з метою залучення працівників до проведення заходів з попередження пожежі й організації її гасіння створюється добровільна пожежна дружина чи добровільна пожежна команда (далі - ДПД (ДПК)).

Створення ДПД (ДПК) покладається на керівника (або уповноважену ним особу) метрополітену. Їхня діяльність має здійснюватися згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2009 року № 136 (136-2009-п) "Про затвердження Положення про добровільну пожежну дружину (команду)" та Інструкцією про порядок створення та організацію діяльності добровільної пожежної дружини (команди) (z0171-10) , затвердженою наказом МНС України від 24 грудня 2009 року № 882, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 18 лютого 2010 року за № 171/17466.

1.15. У підрозділах і службах метрополітену незалежно від кількості працівників можуть створюватись пожежно-технічні комісії, робота яких повинна організовуватися згідно з Типовим положенням про пожежно-технічну комісію (z0658-09) , затвердженим наказом МНС України від 20 травня 2009 року № 347, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20 липня 2009 року за № 658/16674.

II. Загальні вимоги пожежної безпеки

2.1. У разі пожежі безпека людей у метрополітені забезпечується:

- об'ємно-планувальними та конструктивними рішеннями шляхів евакуації та раціональним плануванням станцій, пристанційних ділянок, підземних переходів, міжстанційних тунелів та відкритих ділянок метро, передстанційних майданчиків, направлення руху потоку пасажирів;
- інженерними рішеннями щодо обмеження розповсюдження вогню і продуктів горіння (протипожежні перешкоди, системи пожежогасіння, системи протидимного захисту тощо);
- спеціальним обладнанням, що постійно утримується у справному стані і сприяє успішній евакуації людей у разі пожежі або аварійної ситуації (системи оповіщення, аварійного та евакуаційного освітлення тощо);
- негорючими матеріалами, а також матеріалами, які не розповсюджують горіння по поверхні;
- організаційними заходами щодо забезпечення пожежної безпеки, у тому числі встановленням адміністрацією метрополітенів систематичного контролю за правильністю зберігання та використання пожежонебезпечних речовин і матеріалів, дотриманням запобіжних заходів під час проведення ремонтних, вогневих та інших пожежонебезпечних робіт, експлуатацією інженерного обладнання тощо.

2.2. Новобудови метрополітенів, що здаються будівельними організаціями в експлуатацію, мають бути забезпечені до початку експлуатації первинними засобами пожежогасіння згідно з нормами оснащення первинними засобами пожежогасіння підземних споруд метрополітенів, рухомого складу та платформ станцій і нормами оснащення первинними засобами пожежогасіння надземних споруд метрополітенів, наведеними у додатках 3 та 4 до цих Правил.

2.3. У місцях перетинання інженерними комунікаціями протипожежних перешкод та конструкцій з нормованими межами вогнестійкості слід наглухо заповнювати отвори способом вогнезахисного заповнення відповідно до вимог Правил з вогнезахисту (z0849-07) , затверджених наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 02 липня 2007 року № 460, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 24 липня 2007 року за № 849/14116 (далі - НАПБ Б.01.012-2007).

2.4. Для попередження проникання вологи та ґрунтової води на контактну рейку та електрообладнання у спорудах метрополітенів у місцях ризику необхідно встановлювати (до ліквідації аварійної ситуації) водозахисні зонти з негорючих матеріалів.

2.5. На територіях, виробничих площах, у будинках метрополітену визначаються і обладнуються спеціальні місця для паління, які позначаються відповідним знаком або написом, облаштовуються урнами із негорючих матеріалів. Розташування цих місць узгоджується з ВО метрополітену.

Місця для паління в будівлях та спорудах метрополітену необхідно обладнувати витяжною вентиляцією чи іншими засобами для видалення тютюнового диму.

2.6. Технологічні посудини для зберігання легкозаймистих (далі - ЛЗР) та горючих (далі - ГР) рідин, розташовані на території та в спорудах метрополітену, повинні бути захищені від іскроутворення та електричної корозії, які виникають у результаті дії блукаючих струмів.

Технологічні посудини для зберігання ЛЗР повинні бути виконані з негорючих матеріалів та мати кришки для їх закриття, які повинні щільно зачинятися та мати фіксатор щодо унеможливлення розливу ЛЗР.

Посудина, у швах, на металі стінок або на дні якої з'явилися тріщини, має бути негайно випорожнена, відокремлена від трубопроводів та підготовлена до ремонту.

2.7. Експлуатаційний контроль за станом захисту будинків, споруд, пристроїв та обладнання метрополітену від корозії, що спричинюється блукаючими струмами, іскроутворенням, здійснюється службою, у підпорядкуванні якої вони перебувають, а пристроїв блискавкозахисту здійснює лише організація, яка має відповідну ліцензію на здійснення господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення.

2.8. Мастильні матеріали за потреби мають доставлятися до тунелю метрополітену спеціально обладнаним для цієї мети моторейковим транспортом у нічний час після зняття напруги з контактної рейки та з використанням спеціальних роздавальних посудин. Транспорт для перевезення мастильних матеріалів у тунелях повинен бути обладнаний іскрогасником на вихлопній трубі та забезпечений первинними засобами пожежогасіння. Моторний відсік моторейкового транспорту має бути обладнаний локальними системами пожежогасіння.

Під час перевезення ємностей з мастилами та горючими рідинами ємності повинні бути надійно закріплені на відкритих платформах мотодрезин.

Завезення мастильних матеріалів необхідно здійснювати в присутності особи, яка відповідає за пожежну безпеку, при попередньому узгодженні з ВО метрополітену.

2.9. Мастильні матеріали, інші ЛЗР та ГР (фарби, лаки, розчинники тощо), потрібні для проведення регламентних робіт, повинні утримуватися в металевих ящиках з кришками, які щільно закриваються, та в герметично закритій металевій тарі.

Ящики і тара повинні маркуватися та мати попереджувальні написи "Вогненебезпечно" або знаки безпеки відповідно до вимог ДСТУ ISO 6309:2007 "Протипожежний захист. Знаки безпеки, форма та колір" (далі - ДСТУ ISO 6309:2007). Кількість цих речовин та матеріалів у приміщеннях і тунелях має відповідати встановленим адміністрацією метрополітену нормам. Місця та норми зберігання цих рідин повинні узгоджуватися з ВО метрополітену.

Відомості про норми зберігання мастильних матеріалів, ЛЗР та ГР, що узгоджені та затверджені у встановленому порядку, мають вивішуватися на видному місці поряд з місцем зберігання цих матеріалів.

2.10. Під час роботи з мастильними матеріалами, іншими ЛЗР та ГР забороняється:

- перевозити мастильні матеріали, ЛЗР і ГР у несправній або в не щільно закритій тарі;
- палити, застосовувати відкритий вогонь на платформах спеціального транспорту, призначених для перевезення таких матеріалів і рідин, а також у місцях видавання мастильних матеріалів;
- залишати в тунелях та підземних об'єктах станцій ємності з мастильними матеріалами та порожню тару з-під ЛЗР та ГР (бідони, бочки, каністри тощо);
- зливати відпрацьовані мастила, інші ЛЗР та ГР до дренажних лотків та каналізаційної мережі;
- заправляти мотовози в тунелях і місцях, не пристосованих для цього, та з порушеннями технології заправлення;
- застосовувати для відкривання бочок з ЛЗР, ГР та з-під них інструмент, що утворює іскри;
- залишати неприбраними місця з розлитими ЛЗР та ГР.

2.11. Місця виконання ремонтних та інших робіт після закінчення робочого часу потрібно старанно прибирати від горючого сміття, промасленого ганчір'я, мастил тощо у спеціально відведені місця за межами будинків та споруд.

2.12. Накопичене за зміну горюче сміття, обтиральні матеріали тощо слід прибирати в кінці зміни з приміщень станцій у спеціально відведені пожежобезпечні місця, обладнані контейнерами з кришками, або на поверхню.

2.13. Біля входів у вестибюлі станцій мають бути встановлені урни з негорючих матеріалів для збирання сміття, які необхідно своєчасно очищувати (не рідше одного разу за зміну).

У підземних приміщеннях метрополітену для збирання сміття та промислових відходів мають використовуватися урни з негорючих матеріалів з кришками.

2.14. З перегінних тунелів, притунельних споруд сміття та будівельні відходи вивозяться у міру їх накопичення, але не рідше ніж один раз на місяць.

2.15. Чисті обтиральні матеріали мають зберігатися окремо від використаних та промаслених. Зберігати чисті обтиральні матеріали необхідно в металевих ящиках з кришками, які щільно закриваються.

Ящики для збирання промаслених матеріалів повинні бути обладнані кришками та мати напис "Промаслені матеріали".

Забороняється розкидати промаслені обтиральні матеріали (ганчірки) в приміщеннях, розвішувати їх на трубопроводах, електрокабелях тощо.

2.16. Одяг і спецодяг слід зберігати в призначених для цього побутових приміщеннях, шафах з негорючих матеріалів. У приміщеннях з цілодобовим чергуванням персоналу можна зберігати спецодяг і одяг на вішалках відкрито.

Промаслений одяг можна зберігати лише в спеціальних приміщеннях (роздягальнях) у розвішеному стані в металевих шафах окремо від чистого одягу.

Забороняється залишати після роботи спецодяг на обладнанні, робочих місцях. Промаслений (брудний) одяг потрібно своєчасно прати.

2.17. Для сушіння спецодягу та прибирального інвентарю у службово-технічних приміщеннях установлюються сушильні шафи. Кожна шафа має бути обладнана нагрівальними елементами закритого типу з температурою нагрівання поверхні не більше 85 °С і відповідним електрозахистом від струмів короткого замикання та тепловим захистом від перегрівання.

Двері сушильної шафи повинні блокуватися кінцевим вимикачем, який під час відчинення дверей відключає нагрівальні елементи.

Спецодяг слід сушити лише в розвішеному стані.

Забороняється проводити сушку промасленого одягу.

У приміщенні, де встановлена сушильна шафа, мають бути вивішені інструкція з дотримання вимог пожежної безпеки під час експлуатації шафи та табличка з прізвищем особи, відповідальної за пожежну безпеку приміщення.

2.18. Під час проведення зварювальних та інших вогневих робіт слід керуватися вимогами цих Правил, а також вимогами НАПБ А.01.001-2004 (з1410-04) .

2.18.1. Тимчасові вогневі роботи в підземних спорудах метрополітену мають проводитися лише в нічний час після зняття напруги, за винятком робіт аварійного характеру, які слід виконувати за розпорядженням керівників підрозділів або служб з подальшим сповіщенням про роботи чергового (диспетчера) ВО метрополітену.

Виконання вогневих робіт удень у службово-технічних приміщеннях, вентшахтах, водовідливних пристроях допускається лише за умови унеможливлення задимлення вестибюля, станції, тунелю, виставлення пожежних постів та інформування чергового станції і дотримання вимог цих Правил.

2.18.2. Усі види зварювальних та інших вогневих робіт, за винятком тих, які проводяться згідно з технологічним процесом або в постійних спеціально обладнаних місцях (приміщеннях), мають виконуватися лише за наявності наряду-допуску встановленого зразка та після погодження з ВО метрополітену.

Наряд-допуск на проведення тимчасових вогневих робіт видається на одну робочу зміну. За умови виконання цих робіт на одному й тому самому місці тривалий час (роботи з посилення конструкцій, заміни водопроводу тощо) наряд-допуск може видаватися на строк до 5-ти календарних днів.

2.18.3. Проведення газозварювальних робіт у тунелях допускається тільки за умови використання агрегатів, розташованих на спеціально обладнаних транспортних засобах метрополітену.

2.18.4. Місця проведення тимчасових зварювальних та інших вогневих робіт мають бути обладнані додатковими первинними засобами пожежогасіння, види та кількість яких визначає керівник підрозділу (служби) та ВО метрополітену, про що вказується у наряді-допуску.

2.19. У метрополітені забороняється:

- користуватись відкритим вогнем, розкладати багаття, спалювати промислові відходи та сміття;
- палити у невстановлених місцях;
- захаращувати виходи, сходи, проходи, коридори, шляхи евакуації людей, підступи до пожежних щитів, пожежних кран-комплектів та вогнегасників;

- зберігати на горищах, вестибюлях, коридорах, на сходах та під ними будь-які горючі матеріали та речі, обладнувати у вказаних місцях майстерні, склади, комори, службові приміщення тощо, якщо це не передбачено проектом;
- відігрівати замерзлі водопровідні, каналізаційні та інші трубопроводи відкритим вогнем (для цього треба використовувати пару, гарячий пісок, воду або стрічкові електронагрівальні прилади);
- прокладати транзитні електрокабелі, повітро- та газопроводи в приміщеннях складів горючих матеріалів, ЛЗР та ГР;
- установлювати на вікнах приміщень, у яких перебувають люди, металеві ґрати. У разі необхідності встановлення на вікнах приміщень, де перебувають люди, ґрат, які повинні розкриватися, розсуватися або зніматися. Під час перебування в цих приміщеннях людей ґрати мають бути відчинені (зняті);
- залишати без нагляду ввімкнені електроприлади (крім електроопалювальних приладів, установлених стаціонарно);
- застосовувати для облицювання стін, колон, платформ, похилих тунелів, ескалаторів, перегородок та стель на шляхах евакуації людей, для опорядження приміщень та вестибюлів станцій горючі матеріали, матеріали, які при нагріванні (горінні) виділяють токсичні речовини, а також матеріали з невизначеними показниками пожежної небезпеки;
- зберігати в підземних спорудах та приміщеннях ЛЗР та ГР, балони з газами, луги, кислоти та вибухові речовини;
- складувати на дахах кабін чергового біля ескалатора, у підземних приміщеннях станцій горючі матеріали, інвентар та обладнання;
- обладнувати комори, гардероби та побутові приміщення підземних споруд м'якими меблями, горючими шафами (крім приміщень з постійним перебуванням людей та адміністративних приміщень);
- розміщувати об'єкти комерційного, торговельного та соціально-побутового призначення на платформах та балконах станцій і в переходах пересадочних вузлів, у підземних і надземних вестибюлях (за винятком автоматів із продажу газет, банкоматів, платіжних терміналів, таксофонів за умови, що вони розміщені поза межами шляхів евакуації), на поверхні землі в межах півкола радіусом 20 м від площини дверей у напрямку евакуації з центром у середині дверної групи, яка включає всі двері з написом "Вхід" та "Вихід" (на виходах із підземних переходів, які не мають дверей, відлік слід виконувати від центра площини краю останньої сходинки; розміщення об'єктів комерційного, торговельного та соціально-побутового призначення у підвуличних підземних переходах, суміщених із входами (виходами) на станції метрополітену, дозволяється за умови їх розміщення за межами евакуаційного проходу);
- застосовувати для промивання, протирання та знежирювання різних деталей і конструкцій ЛЗР та ГР (крім випадків, коли застосування таких речовин передбачене технологічним процесом);
- застосовувати лакофарбові матеріали, емалі, розчинники, мийні та знежирювальні рідини, реактиви, показники пожежної небезпеки та особливості гасіння яких невідомі. Ці матеріали можуть використовуватися лише після визначення пожежонебезпечних властивостей та розробки заходів щодо їхнього безпечного використання за погодженням з ВО метрополітену та за умов їх відповідності чинним в Україні нормативним актам з питань пожежної безпеки;
- використовувати побутові електронагрівальні прилади (праски, чайники, кип'ятильники тощо) без негорючих підставок та в місцях (приміщеннях), де їхнє застосування не передбачене технологічним процесом, або без погодження з ВО метрополітену;
- зберігати в приміщеннях станції горюче сміття (крім випадків, передбачених технологічним процесом);
- прокладати транзитні газопроводи у підземних спорудах метрополітену;
- проводити фарбування стін в підземних спорудах метрополітену фарбами, виготовленими на горючій основі;

- пошкоджувати цілісність протипожежних дверей шляхом свердлення у них отворів і зняття з дверей пристроїв для самозачинення та димозахисних ущільників;
- фіксувати протипожежні двері у відкритому положенні.

2.20. На об'єктах метрополітену забороняється торгівля продукцією з легкозаймистих, вибухопожежонебезпечних, а також матеріалів, що при горінні виділяють токсичні речовини.

2.21. Черговий персонал станцій метрополітенів повинен бути забезпечений індивідуальними засобами захисту органів дихання.

III. Утримання територій, будинків та приміщень

3.1. Територія навколо наземних станцій та ліній метро, територія підприємств, баз, складів, вентиляційних шахт, вентиляційних кіосків, будинки, споруди, приміщення і рухомий склад метрополітену мають утримуватися в чистоті та систематично звільнятися від горючих відходів, нашарувань та сміття.

3.2. До всіх будівель і споруд метрополітену має бути забезпечений вільний доступ для проїзду пожежно-рятувальної та іншої спеціальної техніки. Протипожежні розриви між будинками, спорудами, відкритими майданчиками для зберігання матеріалів, устаткування тощо повинні відповідати вимогам будівельних норм. Забороняється захаращувати їх, використовувати для складування матеріалів, устаткування, стоянок транспорту, будівництва та встановлення тимчасових будинків і споруд, у тому числі інвентарних побутових приміщень.

3.3. На території та в приміщеннях метрополітену на видних місцях слід вивішувати плакати та іншу наочну агітацію щодо вимог правил пожежної безпеки.

3.4. Територія, будинки, споруди, станції, приміщення та евакуаційні шляхи і виходи метрополітену мають бути забезпечені знаками безпеки відповідно до вимог ДСТУ ISO 6309:2007, ГОСТ 12.4.026-76 "Цвета сигнальные и знаки безопасности".

Тимчасово небезпечні приміщення та ділянки облаштовуються переносними знаками безпеки, які знімаються після того, як відпаде потреба в їхньому застосуванні.

Знаки безпеки, які використовуються в умовах недостатньої видимості, повинні бути світловими. Допускається застосовувати несвітлові знаки безпеки за умови, що вони освітлюються світильниками аварійного освітлення або у фотолюмінесцентному виконанні.

Знаки безпеки зі штучним освітленням, установлені у вибухо- і пожежонебезпечних приміщеннях (зонах), повинні мати відповідний ступінь захисту.

Станції метрополітену (вестибюлі), службові коридори станцій можуть бути обладнані світловими покажчиками з надписом "Вихід", що підключені до аварійного живлення, а на дверях вивішуватись позначки "Вихід".

Світлові покажчики "Вихід", світильники евакуаційного освітлення повинні бути постійно справними.

3.5. За умови розташування на станціях, у переходах та на виходах з метро рекламної та іншої друкованої продукції (оголошень тощо) слід стежити за тим, щоб ця продукція не погіршувала сприйняття існуючих інформаційних покажчиків напрямків руху пасажирів до відповідних станцій та виходів з метро.

Забороняється розміщувати рекламну продукцію у вагонах електропоїздів ближче ніж 0,15 метра від знаків місцезнаходження вогнегасників, кнопок переговорних пристроїв "пасажир - машиніст", рекомендацій пасажирам у разі виникнення пожежі, схем евакуації, правил користування метрополітеном та інших інструкцій цільового призначення.

3.6. Люки кабельних колекторів з обох боків станції повинні бути зачинені. Конструкція замків цих люків повинна забезпечувати можливість відкриття колектора зсередини вручну, а з боку платформи - за допомогою ключа. Ключі від замків люків кабельних колекторів належить зберігати в чергового станції на аварійній дошці.

3.7. Металеві драбини до люків кабельних колекторів мають утримуватись у справному стані, а самі люки не слід захарашувати сторонніми предметами та обладнанням. Біля входу до кабельного підвалу суміщеної тягвознижувальної підстанції (далі - СТП), машинного залу ескалаторів, інших об'єктів слід вивішувати план розміщення вказаних об'єктів.

3.8. Усі двері евакуаційних виходів повинні вільно відкриватися ззовні за допомогою ключа, а зсередини - вручну.

Забороняється знімати пристрої для самозачинення дверей сходових кліток, коридорів, холів, тамбурів тощо, а також фіксувати двері, що самі зачиняються, у відчиненому положенні.

3.9. Двері та люки, які ведуть на горища та покрівлю будівель, повинні утримуватись зачиненими на замок. Ключі від замків слід зберігати в місцях, де їх можна отримати протягом усієї доби. На дверях горищ мають бути написи з інформацією про місцезнаходження ключів. Слухові вікна горищ мають бути зашклененими.

3.10. Дерев'яні конструкції горищ повинні оброблятися засобами вогнезахисту відповідно до ГОСТ 16363-98 "Средства огнезащиты для древесины. Методы определения огнезащитных свойств". Якість вогнезахисної обробки перевіряється щороку. Результати перевірки слід оформлювати актом.

Пошкодження вогнезахисних покриттів (штукатурки, спеціальних фарб, лаків, обмазок тощо) будівельних конструкцій, горючих оздоблювальних і теплоізоляційних матеріалів, повітроводів, металевих опор та перегородок повинні негайно усуватись.

У випадку виявлення пошкоджень поверхневого вогнезахисного покриття відновлювальні роботи повинна проводити організація, що має відповідну ліцензію на здійснення господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення.

3.11. Забороняється встановлення водонагрівачів та інших пристроїв для підігрівання води в приміщеннях, де розташовані електрощитові та інші подібні електроустановки.

3.12. Кабельні канали в приміщеннях блок-постів, релейних, кросових тощо мають закриватися негорючими щитами і систематично очищуватися від горючого сміття та пилу.

3.13. Двері всіх приміщень станцій та об'єктів повинні мати відповідну нумерацію і напис з назвою приміщення згідно з призначенням та зачинятися на замок.

Запасні ключі від приміщень слід замаркувати відповідно до нумерації приміщень і зберігати в опломбованому стані на спеціальній дошці:

- на станціях - у приміщеннях (кабінах) чергового станції від приміщень рівня платформи, а в касі - від приміщень рівня касового та машинного залів;

- на окремо розташованих об'єктах - у чергового на об'єкті або в іншому визначеному місці з цілодобовим чергуванням.

Протипожежний стан у приміщеннях станцій з використанням запасних ключів перевіряється лише в присутності начальника чи чергового станції або представника відповідної служби.

3.14. Кількість місць у навчальних класах та технічних кабінетах, розташованих у підземних спорудах, не повинна перевищувати 30 одиниць.

3.15. У приміщеннях (кабінах) чергового по станції на видному місці мають вивішуватися:

- таблиць оперативного розрахунку ДПД (ДПК);
- табличка з прізвищем відповідального за пожежну безпеку;
- номер телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів МНС й інших аварійно-рятувальних формувань;
- інструкція з питань пожежної безпеки та експлуатації систем протипожежного захисту;
- інструкція з експлуатації та обслуговування приймально-контрольних приладів систем СПЗ, перелік приміщень, які захищаються системами СПЗ.

Оперативний план пожежогасіння, плани та інструкції з евакуації пасажирів, а також плани та інструкції щодо режимів роботи тунельної вентиляції у разі задимлення або пожежі, схеми керування електроприводами засувки водогінних мереж, інша документація з питань пожежної безпеки повинні зберігатися в окремій теці.

3.16. Після закінчення роботи всі приміщення метрополітену мають бути очищені від горючих відходів та сміття.

3.17. Під час проведення ремонтних робіт у метрополітені слід застосовувати риштування, виготовлені з негорючих матеріалів.

Дерев'яні настили та підмостки, які застосовуються у підземних спорудах, потрібно просочувати вогнезахисними сумішами.

Забороняється їхнє тимчасове зберігання на відстані менше 4 м від шаф пожежних кран-комплектів, пожежних постів та окремо розташованих первинних засобів пожежогасіння.

3.18. Протипожежні двері необхідно утримувати відповідно до ДСТУ Б В.2.6-77-2009 "Двері металеві протипожежні. Загальні технічні умови".

IV. Тунелі та колійне господарство

4.1. Забороняється складування шпал, коробів, щитів та інших виробів з горючих матеріалів у тунелях і в смузі наземних ділянок колії, крім запасу матеріалів, необхідних для виконання циклу ремонтних колійних робіт згідно з технологічним процесом. Кількість матеріалів, строки й місця їхнього зберігання обов'язково слід погоджувати з ВО метрополітену.

Наземні ділянки колії повинні регулярно звільнятися від сухої трави, гілля, сміття тощо.

4.2. Кілометровий запас шпал має зберігатися на відкритих лініях та майданчиках електродепо. Місця складування погоджуються з ВО метрополітену і забезпечуються засобами пожежогасіння.

4.3. З місць проведення робіт, які виконуються в нічний час у тунелях та притунельних спорудах, горюче сміття й будівельні відходи повинні прибиратися у спеціальні місця (до моменту подання напруги на контактну мережу), які попередньо погоджені з ВО метрополітену та облаштовані згідно з вимогами пункту 4.5 цього розділу.

4.4. Прибирання, збирання та вивезення горючих відходів та сміття з тунелю і притунельних споруд покладаються на керівників відповідних підрозділів, за якими закріплено цей об'єкт. Централізоване вивезення сміття з тунелів покладається на відповідну службу, визначену наказом по метрополітену.

4.5. Контейнери для збирання виробничих відходів, які розміщені у тунельних спорудах, мають бути постійно закриті кришками і виготовлені з негорючих матеріалів.

4.6. Тару, призначену для зберігання обтиральних матеріалів, а також для збирання горючого сміття, промарковують за належністю.

4.7. Кабелі колійного електроінструменту (шпалопідбійники, дрилі, шліфувальні пристрої тощо) повинні бути справними. Дроти електроінструментів не повинні мати скруток.

4.8. Шпали, укладені в колії, особливо в місцях відстою рухомого складу й на гальмівних ділянках, повинні своєчасно очищуватися від горючих нашарувань.

4.9. Простір під електроприводами стрілочних переводів слід очищувати від горючих, мастильних та обтиральних матеріалів і утримувати в чистоті.

4.10. Напливи бітуму, які виділяються з оболонки тунелю, необхідно своєчасно збирати і вивозити на поверхню.

4.11. У пунктах технічного обслуговування рухомого складу, розміщених у тупиках, перехідні містки, стрілки і канави для огляду рухомого складу слід утримувати в чистоті та очищувати від горючих нашарувань.

4.12. Перехідні містки в місцях обороту поїздів повинні виготовлятися з негорючого матеріалу.

4.13. Перехідні міжколійні ходки, проходи в тунелях, шахтах, перекачках, приміщеннях металоконструкцій тощо мають бути вільними і освітленими.

4.14. У тунелях метрополітену забороняється:

- палити і розкладати багаття;
- просочувати креозотом шпали, коротиші, підкладки, клинки тощо;
- розігрівати бітум (крім кількості, маса якої не перевищує 3 кг) в закритих переносних тигельних пристроях. Конструкція цих пристроїв має бути узгоджена з ВО метрополітену;
- встановлювати затискачі на несправних ділянках водопроводу (установлення хомутів допускається для оперативного ремонту водопроводу за умови інформування ВО метрополітену з подальшим ремонтом пошкодженої ділянки);
- зберігати горючі матеріали за обладнанням пристроїв СПЗ та зв'язку, колійними шафами, а також у збійках та інших приміщеннях, приєднаних до тунелів;

- залишати на місцях проведення робіт горючі відходи, порожню тару з-під горючих мастильних і лакофарбових матеріалів.

V. Машинні зали, ескалатори, травілатори, ліфти та підйомники

5.1. Вхідні двері до машинних залів ескалаторів, травілаторів повинні бути постійно зачиненими на замок. Біля них має бути вивішений поповерховий план приміщення машинної зали.

5.2. У кожній машинній залі ескалаторів слід вивішувати норми оснащення цих залів запасним обладнанням, які затверджуються керівництвом служби і погоджуються з ВО метрополітену за кількістю та за місцем зберігання.

5.3. Мастильні матеріали, кількість та вид яких передбачені технологічним процесом, зберігаються у щільно закритій металевій тарі в ізольованих приміщеннях (коморах), які відповідають вимогам пожежної безпеки. Норми зберігання мастильних матеріалів мають погоджуватися з ВО метрополітену і вивішуватися на видному місці. На тарі повинні бути написи, які вказували б вид мастила. Ємності в коморі мають бути пристосованими для розливання рідин у робочу тару. Для відкривання тари слід використовувати інструменти, що не утворюють іскор.

5.4. Обтиральні матеріали потрібно зберігати в металевих контейнерах (ящиках), які щільно закриваються кришками. Чисті та промащені матеріали для обтирання зберігаються в окремих скринях з відповідним маркуванням.

Використані промащені матеріали в кінці зміни обов'язково видаляються на поверхню в спеціально відведені місця.

5.5. Бункери та піддони привідної та натяжної станцій слід щодня очищувати від горючих відходів та інших накопичень.

5.6. Металеві конструкції під балюстрадами та рухомими частинами ескалаторів необхідно очищувати від горючих нашарувань згідно з графіком планово-попереджувальних ремонтів.

5.7. Кабельні канали в машинних залах мають закриватися негорючими плитами і систематично звільнятися від горючого сміття та пилу. Пристрої для відкривання плит кабельних каналів повинні зберігатися на дошці з інструментами. Забороняється зберігати в кабельних каналах будь-які інші матеріали.

5.8. У машинних залах ескалаторів, травілаторів на видному місці слід вивішувати інструкції щодо заходів пожежної безпеки та порядку дій працівників машзалу в разі виникнення пожежі та показчики:

"Відповідальний за пожежну безпеку _____",

"У разі пожежі телефонувати _____" тощо.

5.9. Під час виконання робіт у машинних залах ескалаторів, травілаторів працівниками інших організацій або служб, керівник робіт відповідає за дотримання вимог пожежної безпеки, а майстер або машиніст ескалатора контролює проведення зазначених робіт.

5.10. Відпрацьовані мастила з редукторів слід негайно вивозити з машинних залів до місць їхньої утилізації.

Зливати мастила можна лише після закриття станції для входу пасажирів і до початку руху поїздів.

5.11. Перед проведенням зварювальних та інших вогневих робіт ремонтні бригади повинні очистити конструкції балюстрад від горючих нашарувань та пилу.

5.12. Під час виконання ремонтних робіт зняте горюче облицювання балюстрад та поручнів необхідно зберігати у спеціально відведеному місці, погодженому з ВО метрополітену.

5.13. У машинних залах ескалаторів, травіляторів забороняється:

- зберігати в коморі мастильних матеріалів порожню тару, ящики з обтиральними матеріалами, запасні частини та інструменти, інші предмети та матеріали;
- зберігати в машинних залах та на платформах станції резервні поручні (зберігання допускається в негорючих, щільних кожухах у місцях, узгоджених з ВО метрополітену);
- проводити вогневі роботи на обладнанні, наповненому мастилом, а також поблизу горючих свіжофарбованих або покритих мастилами конструкцій та агрегатів;
- застосовувати для промивання різних деталей та конструктивних елементів легкозаймисті та горючі рідини, якщо це не передбачено технологічним процесом.

5.14. Забороняється перевозити на ескалаторі, травіляторі під час роботи метрополітену горючі та легкозаймисті рідини, а також балони з горючими стисненими та зрідженими газами, великогабаритні та довгі предмети, розміри яких перевищують параметри, визначені правилами користування метрополітеном.

VI. Тягові, знижувальні та суміщені тяговознижувальні підстанції

6.1. Тягові, знижувальні та суміщені тяговознижувальні підстанції (далі - СТП) метрополітенів повинні відповідати вимогам ПУЕ та іншим нормативним документам.

6.2. На тягові підстанції, які розташовані на поверхні землі, повинні бути розроблені та узгоджені у встановленому порядку оперативні плани (картки) пожежогасіння, які складаються не менше ніж у 4 примірниках. Один примірник оперативного плану (картки) пожежогасіння повинен зберігатися на тяговій підстанції, другий - у чергового (диспетчера) ВО метрополітену, третій - у чергового найближчої станції, четвертий - у найближчому до тягової підстанції пожежно-рятувальному підрозділі МНС. Відпрацьовування оперативних планів (карток) пожежогасіння необхідно проводити в установленому порядку.

6.3. На випадок пожежі для приміщень суміщених тягових та знижувальних підстанцій мають бути розроблені плани евакуації, які вивішуються біля виходів із СТП.

6.4. У підземних приміщеннях суміщених тягових та знижувальних підстанцій забороняється:

- пристосовувати приміщення розподільчого обладнання змінного та постійного струму, вентиляційні камери, вентиляційні канали, кабельні колектори, кабельні вводи та підвали під приміщення іншого призначення;
- допускати розливання мастила, зберігати сторонні предмети, матеріали, горючі відходи;
- промивати обладнання з використанням легкозаймистих та горючих рідин.

6.5. Забороняється розташовувати кабельні лінії поряд з газо- та трубопроводами, які містять ЛЗР та ГР.

6.6. Кабельні колектори та підвали повинні утримуватися в чистоті, мати справне робоче та аварійне освітлення.

6.7. Над розподільчими пристроями, кабелями та електрообладнанням у разі необхідності встановлюються водовідвідні зонти з негорючих матеріалів.

6.8. Усе електрообладнання (корпуси електричних машин, трансформаторів, апаратів, світильників, розподільчих щитів, щитів керування, металеві корпуси пересувних електроприймачів тощо) підлягає зануленню або заземленню відповідно до вимог розділів ПУЕ.

6.9. Покриття кабелів та кронштейнів антикорозійними сполуками та фарбування кабелів у тунелях можна здійснювати лише за відсутності руху поїздів.

6.10. Кабелі джемперів у місцях їхнього перетинання з потоками силових кабелів повинні мати додаткову ізоляцію з негорючих матеріалів. Крім того, ці кабелі належить ізолювати від оболонки тунелю та заземлення металевих конструкцій.

VII. Загальні вимоги до електричних установок

7.1. Електромережі та інше електротехнічне обладнання метрополітенів повинні відповідати вимогам ПУЕ, НПАОП 40.1-1.32-01 (ДНАОП 0.00-1.32-01) та іншим нормативно-правовим актам.

7.2. Нові підключення різних струмоприймачів (електродвигунів, нагрівальних приладів тощо) необхідно проводити з урахуванням допустимого струмового навантаження електромережі.

7.3. Підключення різних струмоприймачів у підземних спорудах метрополітену необхідно здійснювати згідно з ПУЕ, а вибір кабелів та проводів згідно з ДСТУ 4809:2007 "Ізольовані проводи та кабелі. Вимоги пожежної безпеки та методи випробування".

7.4. Для оперативного знеструмлення електрообладнання та електрокабелів на об'єктах метрополітену на випадок пожежі мають бути розроблені схеми та інструкції, які встановлюють порядок відключення всіх електроспоживачів та кабелів у зоні пожежі та на підступах до неї, визначають порядок оформлення та вручення допуску на проведення гасіння пожежі на енергетичному об'єкті. Схема та інструкції повинні зберігатися в чергового енергодиспетчера, чергового по станції, чергового (диспетчера) ВО метрополітену, швидкої технічної допомоги служби електропостачання, чергового на окремо розташованому об'єкті. Ці схеми та інструкції повинні вивчатися і практично відпрацьовуватися в установленому порядку всім черговим персоналом об'єктів метрополітену.

7.5. Електрошафи, розміщені в коридорах, у вестибюлях, холах, на шляхах евакуації повинні бути замкненими.

Електрощити, групові електрощитки необхідно оснащувати схемою підключення споживачів з пояснювальними написами і вказаним значенням номінального струму апарату захисту (плавкої вставки).

7.6. Електродвигуни, світильники, проводи та розподільчі пристрої треба регулярно очищувати від пилу.

7.7. Електророзетки, вимикачі, перемикачі та інші подібні апарати можуть встановлюватись на горючій основі (конструкції) лише з підкладанням під них суцільного негорючого матеріалу, що виступає за габарити апарата не менше ніж на 0,01 м.

7.8. Отвори, які з'єднують камери трансформаторних комірок, масляних вимикачів та розподільчих пристроїв з вентиляційними каналами припливно-витяжної вентиляції, повинні закриватися жалюзями або сіткою.

7.9. Не допускається відкрите прокладання транзитних кабелів, трубопроводів та вентиляційних коробів через приміщення, у яких установлені трансформатори, масляні вимикачі та розподільчі пристрої без додаткового захисту їх негорючими матеріалами.

7.10. В усіх незалежно від призначення приміщеннях, які після закінчення роботи не контролюються черговим персоналом, з усіх електроустановок та електроприладів, а також з мереж їх живлення повинна бути відключена напруга (за винятком чергового освітлення, СПЗ, а також електроустановок, що за вимогами технології працюють цілодобово).

7.11. Улаштування ілюмінації та світлової реклами повинно відповідати вимогам ПУЕ.

7.12. Уведення в дію ілюмінаційних установок та світлових рекламних конструкцій проводиться після огляду їх технічною комісією за участю представника ВО метрополітену і складання відповідного акта.

7.13. Монтаж, включення та експлуатація ілюмінаційних установок і світлових рекламних конструкцій здійснюються відповідальними особами, які призначаються наказами керівників метрополітенів.

7.14. Поряд з усіма запобіжниками та груповими пристроями для відключення силової та освітлювальної мереж мають бути написи з найменуванням підключення та максимально допустимим значенням струму уставки розчеплювача чи плавкої вставки. Категорично забороняється застосування некаліброваних, саморобних та завищених за струмом плавких вставок на всіх типах запобіжників.

7.15. Переносні ручні електричні світильники повинні мати рефлектор, захисну сітку, гачок для підвішування та шланговий провід з вишкою і живитися від мережі напругою не вище ніж 42 В.

Вилки приладів, розрахованих на напругу до 42 В, повинні мати конструктивне виконання, що унеможливує їх увімкнення в розетки напругою 127 і 220 В. На всіх штепсельних розетках повинні бути написи із зазначенням номінальної напруги.

7.16. Забороняється застосовувати електричні опалювальні прилади у вибухопожежонебезпечних приміщеннях.

7.17. Забороняється застосування електронагрівальних приладів у пожежонебезпечних зонах складських (крім спеціально призначених і обладнаних) приміщень.

7.18. Несправності в електромережах, які можуть призвести до іскріння, нагрівання проводів, короткого замикання тощо, мають негайно усуватися, а електромережу до усунення несправності необхідно вимикати.

7.19. Електронагрівальні прилади, передбачені умовами виробництва, мають захищатися від контакту з горючими матеріалами та встановлюватися на негорючій поверхні (підставках) на відстані до горючих матеріалів і будівельних конструкцій не менше 0,5 м.

Температура на поверхні електронагрівальних приладів для опалювання приміщень не повинна перевищувати 85 °С.

7.20. Замір опору ізоляції електричних мереж та електроустановок має проводитися в будинках, спорудах та приміщеннях метрополітену, у зовнішніх установках у повному обсязі не рідше 1 разу на 2 роки, якщо інші строки не обумовлені правилами технічної експлуатації.

7.21. Паяння свинцевих пластин акумуляторних батарей за допомогою горючих газів слід виконувати відповідно до вимог цих Правил за умови погодження з ВО метрополітену.

7.22. У кабельних колекторах засоби для запобігання поширенню вогню системи СПЗ потрібно утримувати в справному стані.

7.23. Аварійне освітлення має постійно перебувати в робочому стані, світильники повинні мати відповідні позначки.

7.24. Підключення до мереж метрополітену електроспоживачів рекламних світлових конструкцій має виконуватися згідно з розробленими проектами, узгодженими з ВО метрополітену.

7.25. Під час монтажу й експлуатації електромереж та електроустановок забороняється:

- прокладати взаєморезервуючі мережі, а також робоче та аварійне освітлення спільно в одній трубі, коробі, лотку;
- експлуатувати кабелі і проводи з пошкодженою ізоляцією або такою, що в процесі експлуатації втратила захисні властивості;
- з'єднувати електричні проводи методом скруток та залишати під напругою оголені кабелі й проводи;
- застосовувати для електромереж радіо- та телефонні проводи;
- застосовувати електроапаратуру та прилади в умовах, що не відповідають технічній документації підприємств-виробників;
- монтувати люмінесцентні лампи, лампи розжарювання та арматуру на горючих конструкціях і основах;
- складувати різні матеріали та предмети в щитових, релейних, кросових, колійних ящиках, форкамерах, кабельних колекторах, кабельних підвалах та напроти вантажних воріт підстанції, вільних трансформаторних комірок тощо, крім аварійно-технологічного запасу, передбаченого технологічними нормами, який має зберігатися у негорючій упаковці;
- застосовувати тимчасові силові та освітлювальні електропроводки, крім електропроводок живлення місць будівельних та тимчасових ремонтно-монтажних робіт, виконаних відповідно до вимог ПУЕ;
- використовувати електропроводи, кабелі, вимикачі, штепсельні розетки тощо для розвішування одягу, наочної агітації та інших предметів;
- користуватися несправними електромережами, вимикачами, розетками, штепсельними вилками, рубильниками, запобіжниками тощо;
- користуватися електронагрівальними приладами для побутових цілей;
- установлювати розетки в складах, коморах, гардеробах;
- залишати недемонтованими старі незадіяні електромережі, кабелі;
- прокладати транзитні електрокабелі крізь складські приміщення;
- використовувати в пожежонебезпечних зонах світильники з лампами розжарювання без захисного суцільного скла (ковпака), а також з відбивачами і розсіювачами, виготовленими з горючих матеріалів;
- застосовувати некалібровані плавкі вставки (запобіжники);
- застосовувати саморобні подовжувачі;
- складувати горючі матеріали на відстані менше 1 м від електроустаткування та під електрощитами.

VIII. Інженерно-технічні пристрої

8.1. На випадок пожежі або задимлення станцій та тунелів метрополітену мають бути розроблені режими роботи шахт тунельної вентиляції з урахуванням всіх можливих варіантів аварійних ситуацій, які погоджуються з ВО метрополітену. Ці режими повинні розроблятися інженерно-технічним персоналом електромеханічної служби на підставі чинних інструкцій підприємства з урахуванням аварійних режимів роботи системи тунельної вентиляції у випадках пожежі та задимлення і порядку дій працівників на випадок задимлення або пожежі. Указані режими є складовою частиною планів проведення аварійно-рятувальних робіт та окремими додатками до оперативних планів пожежогасіння. Диспетчери електромеханічної служби повинні знати ці режими та мати навички практичної роботи з переключення вентиляційних шахт.

8.2. Усі вентиляційні системи місцевої вентиляції та промислового кондиціонування повинні утримуватися в справному стані.

Вогнезатримувальні пристрої, пристрої блокування вентиляційних систем із системами пожежної сигналізації та пожежогасіння, автоматичні пристрої відключення вентиляції у разі пожежі, а також включення підпору повітря, димовидалення повинні перевірятися у встановлені строки та утримуватися у справному стані.

8.3. Двері вентиляційних камер та наземних вентиляційних кіосків (у тому числі на перегонах) мають бути постійно зачиненими на замок та захищені охоронною сигналізацією. Запасні ключі від них - зберігатися на аварійній дошці у чергового по станції.

8.4. Забороняється влаштування комірок та зберігання горючих матеріалів у приміщеннях вентиляційних установок, у стволах вентиляційних шахт, вентиляційних каналах, а також у приміщеннях повітряно-теплових завіс, тепlopунктів та водомірів, тенових приміщеннях.

8.5. Залежно від умов виробництва на об'єктах повинні бути встановлені строки проведення профілактичних оглядів та очищення від горючого пилу, відходів виробництва, жирових відкладень пожежонебезпечними засобами повітропроводів, фільтрів, протипожежних клапанів, іншого обладнання вентиляційних систем, а також визначений порядок відключення вентиляційних систем і дій обслуговувального персоналу в разі виникнення пожежі або аварії.

Перевірка і очищення вентиляційного обладнання повинні проводитись за графіком, затвердженим адміністрацією об'єкта. Результати огляду обов'язково заносяться до спеціального журналу.

Особа, призначена відповідальною за технічний стан та справність вентиляційних систем, зобов'язана забезпечити додержання вимог пожежної безпеки під час їх експлуатації.

8.6. Металеві стаціонарні драбини стволів вентиляційних шахт мають утримуватись у справному стані та не загроможуватися.

8.7. Усі декоративні решітки, які огорожують радіатори та труби опалення, вентиляційні отвори тощо, слід обладнувати металевою сіткою з розміром вічок 20 x 20 мм.

8.8. Пил, який накопичується на приладах опалення, систематично очищують, а перед початком опалювального сезону здійснюють повне очищення при знятих декоративних решітках та сітках, про що робляться відповідні записи у відповідному журналі або складається відповідний акт.

8.9. Електричні опалювальні прилади в службово-технічних приміщеннях застосовуються тільки заводського виготовлення із закритими нагрівальними елементами та експлуатуються відповідно до паспорта заводу-виробника.

8.10. Під час експлуатації опалювальних електроприладів забороняються:

- підключення приладів, на які відсутня технічна документація;
- сушіння спецодягу, пиломатеріалів та інших речей на приладах;
- установлення приладів у столярних майстернях, коморах, на малярних ділянках, а також у місцях зберігання та застосування легкозаймистих і горючих рідин;
- використання приладів потужністю, яка перевищує допустимі навантаження на електромережу живлення.

ІХ. Електро- та мотодепо

9.1. Проїзди та підїзні шляхи до пожежних гідрантів на території електродепо повинні утримуватись у справному стані та бути вільними від сторонніх предметів, а в нічний час - освітлюватися. Забороняється залишати рухомий склад та інші транспортні засоби на шляхах для проїзду пожежно-рятувальних й спеціальних автомобілів.

9.2. Продувальна канава, головний вентиляційний короб продувальної камери, нижня зона та скруберна мають звільнятися від горючих нашарувань і пилу й промиватися водою за графіком, але не рідше одного разу на 6 місяців.

9.3. Вентиляційні короби в камерах продування та промивання апаратів вагонного обладнання необхідно очищувати від горючих накопичень не менше 2 разів на рік.

9.4. Конструкція масляних ванн для розігрівання механічного обладнання та ванн прожирювання манжетів пневматичного та електричного обладнання вагонів повинна унеможлилювати перегрівання та викидання мастил.

9.5. Забороняється влаштування комор та зберігання будь-яких матеріалів в оглядових канавах.

9.6. Ванни, призначені для антикорозійного покриття та змащування ресор рухомого складу графітовим мастилом, мають щільно та надійно закриватися кришками. Для зливання мастил їх обладнують пробковими зливними кранами, піддонами та ємностями для зберігання мастил.

9.7. Електромережі низької напруги в оглядових канавах повинні ізолюватися від рейкового бруса та шпал. Приєднання переносних ламп до електромережі має бути виконане надійно з унеможливленням утворення місцевого нагрівання, іскріння та короткого замикання проводів.

9.8. Ґрунт, просочений пально-мастильними матеріалами в місцях їх зберігання та видачі, періодично вичищається та вивозиться. Видалений Ґрунт замінюється на новий.

9.9. Фарбування рухомого складу безпосередньо в цеху підйомного ремонту можна виконувати тільки місцево (щіткою) при організації достатніх заходів, які гарантують безпечне проведення фарбувальних робіт, з урахуванням того, що середовище в радіусі 5 м від місця їх проведення є пожежо- та вибухонебезпечним. Кількість лакофарбових матеріалів, які зберігаються в цеху, не повинна перевищувати змінну потребу.

9.10. Оглядові канали повинні регулярно прибиратися, підлогу в місцях відстою рухомого складу слід систематично очищувати від розлитих пально-мастильних матеріалів за допомогою піску.

9.11. Оглядові канали для огляду рухомого складу повинні мати не менше 2 виходів. У якості другого виходу з оглядової каналі допускається використання металевих драбин.

9.12. Для промивання та знежирювання деталей вагонів, миття підлоги та стін будівель, видалення старої фарби з кузовів вагонів слід застосовувати негорючі рідини.

9.13. На випадок пожежі в кожному депо має бути розроблений план евакуації рухомого складу, який не менше одного разу на рік повинен вивчатись обслуговувальним персоналом з практичним відпрацюванням.

9.14. Ремонт мотовозів, дрезин та іншої техніки повинен проводитися на спеціально відведених та обладнаних для цього територіях поза місцем їхньої постійної стоянки.

9.15. Відпрацьовані мастила зберігаються в металевій тарі, яка щільно закривається кришками, в спеціальних приміщеннях або коморах пально-мастильних матеріалів.

9.16. Забороняється проводити заправку транспорту в місцях стоянки, приміщеннях обслуговування та ремонту, а також ставити в депо за наявності випадків витікання пального з баку без попереднього його зливання.

9.17. В електро- та мотодепо забороняється:

- ремонтувати спецплатформи за наявності на них балонів зі стисненими, зрідженими газами, газогенерувальними апаратами або ємностями з легкозаймистими та горючими рідинами;
- проводити ремонт мототранспорту з баками, наповненими паливом, та картерами з мастилом (крім робіт з регулювання двигунів);
- сушити свіжопофарбовані вагони електронагрівальними приладами, не призначеними для цієї мети;
- ставити в депо цистерни, мотовози та автомобілі, завантажені ЛЗР та ГР;
- використовувати колійні рейки та металеві конструкції як другий провідник під час електрозварювальних робіт.

X. Електро рухомий склад метрополітену

10.1. Машиніст (водій дрезини) відповідає за пожежну безпеку електропоїзда (господарчого поїзда), який перебуває на лінії. Особа, яка визначає готовність рухомого складу до роботи на лінії, та черговий по депо контролюють забезпечення виходу на лінію технічно справного та укомплектованого засобами пожежогасіння електропоїзда.

10.2. Під час технічного огляду поїзда перед виходом на лінію потрібно перевірити справність електрообладнання, опалення, наявність та справність первинних засобів пожежогасіння та двостороннього зв'язку "пасажир-машиніст". Виявлені порушення необхідно негайно усунути.

Забороняється вихід поїзда на лінію до усунення порушень.

10.3. Чохли, призначені для захисту від механічних пошкоджень проводів вагона, повинні бути виконані з негорючого матеріалу. У разі застосування брезенту необхідно виконувати вогнезахисне просочення. Після закінчення строку використання та в разі втрати або погіршення вогнезахисних властивостей просочення необхідно повторити.

10.4. Електропечі, що встановлюються в кабіні машиніста, повинні надійно закріплюватися та мати самостійний електрозахист.

Не допускається розміщення горючих матеріалів на печах та поряд з ними.

10.5. Електрообладнання рухомого складу повинне мати надійну апаратуру захисту, яка повинна відповідати конструкторській документації. Усі види запобіжних пристроїв мають бути замаркованими із зазначенням номінального струму.

10.6. Забороняється використовувати для відпочинку робітників електрорухомий склад під час нічного відстою в депо, на станціях та в тунелях.

10.7. Вагони рухомого складу перед виходом на лінію для обкатування після заводського та деповського ремонтів слід додатково укомплектовувати первинними засобами пожежогасіння з розрахунку два вогнегасники (ВВК-3,5 з гнучким рукавом або ВП-5) на кожний вагон. Особи, які беруть участь в обкатуванні вагонів рухомого складу, повинні бути забезпечені індивідуальними засобами захисту органів дихання.

10.8. Системи локального пожежогасіння, які захищають пожежонебезпечні вузли, необхідно перевіряти при всіх видах ремонтів, їх заміну здійснювати в строки, визначені паспортом заводу-виробника на цей виріб.

10.9. Для огляду рухомого складу застосовуються переносні світильники тільки заводського виготовлення напругою не вищою 42 В. Світильники мають бути захищеними від механічних пошкоджень.

10.10. Вогнегасники слід розміщувати в кабіні машиніста та у вагонах в місцях, передбачених заводом-виробником. Допускається наказом (розпорядженням) по підприємству змінювати місця розташування вогнегасників без зменшення їх загальної кількості в кожному вагоні за погодженням з ВО метрополітену.

Місця розміщення вогнегасників повинні бути позначені знаками відповідно до вимог ДСТУ ISO 6309:2007.

Кабіни машиністів голови та хвоста поїзда повинні бути обладнані індивідуальними засобами захисту органів дихання.

10.11. У кожному вагоні поряд з переговорними пристроями "пасажир-машиніст" повинні розміщуватись рекомендації пасажиром метрополітену в разі виникнення пожежі. Рекомендації повинні бути надруковані на аркуші формату А3 та вільно читатися.

10.12. Сидіння вагонів повинні закриватися спеціальними пристроями встановленого зразка.

10.13. Рухомий склад повинен бути укомплектований поїзним інвентарем згідно з установленими нормами.

10.14. Забороняється вихід на лінію вагонів, з обладнання яких відбувається витікання (падіння) мастила.

10.15. Під час експлуатації рухомого складу метрополітену забороняється допускати накопичення горючих нашарувань на підвагонному обладнанні.

10.16. Працівникам локомотивної бригади забороняється:

- палити в кабіні машиніста;
- відкривати захисні кожухи електропечей;
- виїжджати на лінію з несправним обладнанням і при відсутності справних первинних засобів пожежогасіння у нормованій кількості;

- перевозити в пасажирських вагонах ЛЗР та ГР, вибухові, їдкі та отруйні речовини, а також балони зі стисненими та зрідженими газами.

XI. Засоби зв'язку та протипожежного захисту

11.1. Усі види зв'язку та засоби оповіщення (у тому числі мегафони та радіомікрофони), які можуть бути використані для повідомлення працівників метрополітену та пасажирів про пожежу та інформацію щодо неї, а також СПЗ (автоматичні системи пожежогасіння, системи пожежної сигналізації, системи оповіщення про пожежу та управління евакуюванням людей, системи димо- та тепловидалення та підпору повітря, системи централізованого пожежного спостереження, диспетчеризації) мають постійно бути у справному стані з можливістю цілодобового використання та періодично (згідно з вимогами нормативної документації та планом-графіком) перевірятися.

11.2. Існуючі підземні приміщення і споруди об'єктів метрополітенів повинні обладнуватися автоматичними системами пожежної сигналізації та (або) пожежогасіння.

11.3. Поруч з усіма засобами зв'язку вивішуються таблички про порядок виклику пожежно-рятувальних підрозділів МНС та подачу відповідних сигналів. Звукові сигнали щодо спрацювання приймально-контрольних приладів пожежної сигналізації та пожежогасіння, установлені в приміщеннях ДПС, потрібно дублювати на платформі станції. На несправних приладах пожежної сигналізації, пожежогасіння та телефонних апаратах слід вивішувати таблички "Не працює". На кожній станції в приміщенні (кабіні) ДПС мають бути справні засоби гучномовного оповіщення.

11.4. Усі об'єкти метрополітену та рухомий склад повинні забезпечуватися первинними засобами пожежогасіння згідно з додатками 1, 2 до цих Правил. Вогнегасники, пожежний інвентар на станціях слід зберігати у спеціально обладнаних шафах розміром 0,9 x 0,9 x 0,3 м, конструкція яких має забезпечувати надійне зберігання пожежного інвентарю та можливість його оперативного застосування. Пожежні пости, вбудовані шафи для пересувних вогнегасників на платформах станцій і шафи пожежних кран-комплектів повинні обладнуватись охороною сигналізацією з виведенням сигналу в приміщення ДПС. Вогнегасники слід установлювати у легкодоступних, видних місцях (коридорах, біля входів у приміщення або виходів з них тощо), а також у пожежонебезпечних місцях, де найвірогідніша поява осередків пожеж. Переносні вогнегасники в приміщеннях повинні навішуватися на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5 м або встановлюватися на спеціальних підставках; вогнегасники великої місткості (ВП-45, ВП-90 тощо) - зберігатися в спеціальних ящиках або чохлах, які забезпечували б вільний доступ до них. На дверцятах ящиків та ніш, а також на чохлах мають бути нанесені вказівні знаки згідно з ДСТУ ISO 6309:2007.

11.5. Категорично забороняється використовувати пожежний інструмент і обладнання для господарчих, виробничих та інших потреб, не пов'язаних з гасінням пожежі або ліквідацією аварій.

11.6. Пожежними рукавами завдовжки не менше 20 м слід комплектувати всі пожежні кран-комплекти на станціях, у машинних залах, тупиках, пунктах технічного огляду та інших місцях, крім пожежних кранів на водопроводі в перегінних тунелях (довжина рукава на пожежних кранах в ескалаторному нахилі допускається 10 м). Пожежні рукави для пожежних кранів у перегінних тунелях необхідно зберігати в пожежних постах станції, а зберігання пожежних рукавів для кранів ескалаторного нахилу - в машинному залі ескалаторів.

11.7. Місця підключення пожежних рукавів до сухотрубів, що влаштовані на станціях глибокого закладання, повинні бути позначені покажчиками згідно з ГОСТ 12.4.026-76.

11.8. Кожен пожежний кран-комплект, крім пожежних кранів у тунелях, рукави яких повинні зберігатися в пожежних постах станції у відповідній розрахунковій кількості, має бути укомплектований пожежним рукавом однакового з ним діаметра та ручним пожежним стволем, кнопкою дистанційного запуску пожежних насосів (за наявності таких насосів), засувкою на

обвідній лінії міського вводу, а також важелем для полегшення відкривання вентиля. Елементи з'єднання пожежного крана, рукавів та ручного пожежного ствола мають бути однотипними.

11.9. Плоскоскладальний пожежний рукав необхідно утримувати сухим, складеним "в гармошку" або подвійну скатку, приєднаним до крана та ручного пожежного ствола, їх технічне обслуговування проводити згідно з паспортом заводу-виробника.

11.10. Пожежні кран-комплекти повинні розміщуватись у вбудованих або навісних шафах, їх утримання та обслуговування здійснюються відповідно до ДСТУ EN 671-3:2005 "Пожежна техніка. Кран-комплекти пожежні. Частина 3. Технічне обслуговування пожежних кран-комплектів із напівжорсткими і плоскоскладаними рукавами. Загальні вимоги".

11.11. У шафах пожежних кран-комплектів допускається розміщення двох вогнегасників за умови, що вони достатнього розміру і не перешкоджають швидкому застосуванню пожежних кран-комплектів. На дверцята шаф, у яких знаходяться вогнегасники, мають бути нанесені відповідні знаки згідно з ДСТУ ISO 6309:2007.

11.12. На дверцятах пожежних шафок із зовнішнього боку повинні бути вказані після літерного індексу "ПК" порядковий номер кран-комплекта та номер телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів МНС.

Зовнішнє оформлення дверцят повинно відповідати вимогам чинних стандартів.

11.13. Пожежні кран-комплекти повинні постійно бути справними і доступними для використання.

11.14. Світлові покажчики пожежних кран-комплектів, розміщених в обігових тупиках, тунелях, місцях відстою рухомого складу, повинні обслуговуватись у строк, визначений ППР. Кришки люків пожежних кранів типу "Метро" фарбуються в червоний колір.

11.15. Про всі види ремонтних робіт, які пов'язані з відключенням систем пожежної сигналізації, пожежогасіння, протипожежного водопроводу та оповіщення про пожежу, потрібно інформувати ВО метрополітену, керівника об'єкта, ДПС, відповідних чергових диспетчерів.

11.16. Внутрішні пожежні кран-комплекти та насоси-підвищувачі мають перевіряти на працездатність шляхом пуску води працівники відповідних служб, на балансі яких знаходиться вказане обладнання, спільно з представником ВО метрополітену відповідно до графіка ППР, але не рідше одного разу на 6 місяців, про що оформлюється відповідний акт або робиться позначка в спеціальному журналі.

11.17. Внутрішній пожежний водопровід (у тому числі пожежні кран-комплекти) та сухотруби випробовуються працівниками відповідних служб, на балансі яких знаходиться вказане обладнання, і перевіряються на водовіддачу під час введення їх в експлуатацію, після ремонту за повною схемою, далі - не рідше одного разу на п'ять років згідно з методикою випробувань на водовіддачу внутрішньої водопровідної мережі об'єктів метрополітену.

11.18. У приміщеннях насосних станцій з насосами-підвищувачами та водомірних вузлів станцій з електрозасувками слід вивішувати схеми внутрішнього водопроводу та інструкції щодо порядку включення пожежних насосів та відкривання обвідної міської електрозасувки. Пожежні насоси та електрозасувки фарбуються в червоний колір.

11.19. Електроприводи на засувках обвідних ліній водомірного вузла та на водопровідному вводі на станцію, а також на засувках у торцях станції мають утримуватися справними та готовими до застосування; управління ними повинне здійснюватися з приміщення водомірного вузла, ДПС та приміщення диспетчера санітарно-технічного обладнання. На пристроях управління електрозасувкою обвідної лінії водомірного вузла вивішують табличку з написом "Відкривати при

пожежі". Черговий персонал об'єктів та станцій зобов'язаний знати місцезнаходження засувок обвідних ліній та забезпечувати під час пожежі їхнє своєчасне відкривання.

11.20. Трубопроводи пожежно-господарчого водопроводу, які проходять у зоні вентиляційних шахт та інших ділянок з мінусовою температурою, в осінньо-зимовий період слід утеплювати негорючими матеріалами, щоб забезпечувати безперебійне подавання води на випадок пожежі. У разі неможливості утеплення пожежно-господарчого водопроводу його необхідно прокладати сухотрубами зі встановленням електрозасувок у кінці ліній. Усі засувки, які використовуються для відключення водопроводу (сухотрубу), на осінньо-зимовий період повинні мати електропривід з дистанційним управлінням. Не допускається встановлення бленд на засувках.

11.21. Відповідальні служби повинні інформувати керівника об'єкта, ДПС, відповідальних чергових диспетчерів, а ВО метрополітену - письмово про відключення ділянок водопроводу на осінньо-зимовий період. При цьому додаються перелік відключення ділянок, строк їх відключення, місце розташування (пікети) та номери засувок, використаних для відключення.

11.22. Біля пожежних гідрантів та водоймищ мають бути встановлені світлові або фотолюмінесцентні покажчики та вказівні знаки. Забороняється захаращувати під'їзди до протипожежного водопостачання.

11.23. Пожежні гідранти та водозабори водоймищ на осінньо-зимовий період слід утеплювати, а кришки люків колодязів систематично звільняти від снігу та льоду.

11.24. Технічне обслуговування пожежних кран-комплектів має проводитись організацією, що має відповідну ліцензію на цей вид діяльності.

11.25. Для зазначення місцезнаходження первинних засобів пожежогасіння слід установлювати вказівні знаки згідно з ДСТУ ISO 6309:2007.

11.26. Інформацію про закриття окремих доріг або проїздів на території метрополітену, що може заважати вільному під'їзду пожежно-рятувальної техніки до об'єктів, а також про несправності гідрантів та водоймищ необхідно вчасно доводити до відома ВО метрополітену та осіб згідно з пунктом 11.15 цього розділу.

XII. Порядок дій працівників метрополітену в разі пожежі

12.1. На кожній станції має бути інструкція, яка визначає обов'язки кожного працівника робочої зміни на випадок пожежі, а також встановлює порядок оповіщення людей під час виникнення пожежі.

12.2. У разі пожежі дії чергових змін адміністрації та ВО метрополітену, у першу чергу, мають бути спрямовані на забезпечення безпечної евакуації людей.

12.3. Керівництво гасінням пожежі та організація безпечної евакуації пасажирів до прибуття пожежно-рятувальних підрозділів МНС й інших аварійно-рятувальних формувань покладаються:

- на станціях метрополітену - на начальника станції, а за його відсутності - на чергового станції;
- на інших об'єктах і рухомому складі - на працівників метрополітену згідно з посадовими інструкціями.
- 12.4. Керівництво або відповідальна особа метрополітену, що прибула на місце пожежі, зобов'язано(а):
- перевірити (продублювати) повідомлення про пожежу в пожежно-рятувальному підрозділі;
- залучити до гасіння пожежі добровільну пожежну дружину об'єкта;
- негайно організувати евакуацію людей, використовуючи для цього всі існуючі сили та засоби;

- вивести за межі небезпечної зони всіх працівників, не пов'язаних з ліквідацією пожежі;
- здійснювати керівництво гасінням пожежі до прибуття пожежно-рятувальних підрозділів з урахуванням специфічних особливостей об'єкта, що горить;
- припинити роботи (якщо це можливо за технологічним процесом виробництва), крім робіт, пов'язаних із заходами щодо ліквідації пожежі;
- здійснити при необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту); зупинку транспортних пристроїв, агрегатів, апаратів, газових, парових і водяних комунікацій, перевірити зупинку систем вентиляції і блокування в аварійному і суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв протидимного захисту) і виконати інші заходи для сприяння запобіганню розвитку пожежі і задимленню об'єкта;
- перевірити включення систем оповіщення про пожежу, установок пожежогасіння, протидимного захисту;
- організувати зустріч пожежно-рятувальних підрозділів, надати допомогу у виборі найкоротшого шляху для їх під'їзду до осередку пожежі і підключення до джерела протипожежного водопостачання;
- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;
- забезпечити дотримання техніки безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі, від можливих обвалів конструкцій, ураження електрострумом, отруєнь, опіків тощо;
- у разі необхідності викликати до місця пожежі медичну та інші аварійно-рятувальні служби.

12.5. Після прибуття пожежно-рятувальних підрозділів МНС керівництво метрополітену або відповідальна посадова особа, яка керувала гасінням пожежі, підпорядковується керівнику гасіння пожежі і діє за його вказівками.

12.6. Кожний працівник метрополітену у разі виявлення пожежі (ознак горіння) зобов'язаний:

- негайно повідомити про це телефоном пожежно-рятувальні підрозділи МНС;
- повідомити ВО метрополітену (на випадок пожежі в підземних спорудах метрополітену повідомити також поїзного диспетчера лінії, ДПС та чергового метрополітену);
- вжити заходів щодо оповіщення, евакуації та рятування людей, гасіння пожежі на підземних та наземних об'єктах метрополітену, а також у рухомому складі до прибуття пожежно-рятувальних підрозділів відповідно до посадових інструкцій.

12.7. У разі виникнення пожежі в поїзді, тунелі або на станції локомотивна бригада (машиніст) має керуватися в своїх діях відповідною інструкцією про порядок дій за надзвичайної ситуації.

12.8. Представник об'єкта в штабі при пожежі зобов'язаний надавати консультації керівнику гасіння пожежі про конструктивні і технологічні особливості об'єкта, де виникла пожежа, прилеглі будівлі та пристрої, організувати залучення сил і засобів об'єкта до здійснення необхідних заходів, пов'язаних з ліквідацією пожежі і попередженням її поширення.

12.9. Черговий персонал станції (об'єкта), який бере участь у гасінні пожежі, повинен бути проінструктований, забезпечений переносними ручними ліхтарями, індивідуальними засобами захисту органів дихання, засобами зв'язку тощо.